

Sygn. akt IV KK 647/21

POSTANOWIENIE

Dnia 10 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 10 maja 2022 r.,

sprawy **W. K.**

skazanego za przestępstwo z art. 280 § 1 k.k. i in.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego,

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 13 maja 2021 r., sygn. akt II AKa [...]

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w C.

z dnia 23 października 2020 r., sygn. akt II K [...],

p o s t a n o w i ł

1) oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

2) kosztami procesu za postępowanie kasacyjnego obciążyć Skarbu Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 października 2020 r., w sprawie o sygn. II K [...], Sąd Okręgowy w C. uznał W. K. za winnego popełnienia czynów zakwalifikowanych z art. 280 § 1 i § 2 k.k., wymierzył mu kary jednostkowe, a następnie karę łączną pozbawiania wolności w wymiarze 10 lat, zobowiązał go do naprawienia szkód wyrządzonych przestępstwem, a także zwolnił od obowiązku ponoszenia wydatków związanych z postępowaniem.

Od powyższego wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonego, który zarzucił

mu: naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 438 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 79 § 1 ust. 4 k.p.k.; art. 117 § 2 k.p.k.; art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. i 410 k.p.k.; art. 7 k.p.k., art. 7 w zw. z art. 410 k.p.k.; art. 186 § 1 k.p.k.; art. 7 w zw. z art. 410 k.p.k.. Obrońca sformułował w apelacji również zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych; wymierzenie oskarżonemu rażąco surowej kary w odniesieniu do czynów z pkt VII i VIII zaskarżonego wyroku, bez uwzględnienia dyrektyw wymiaru kary z art. 53 § 1 i 2 k.k.; naruszenie prawa materialnego, tj. art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 1 k.k., art. 91 § 2 k.k. oraz 35a k.k.

Sąd Apelacyjny w [...], Wydział II Karny wyrokiem z dnia 13 maja 2021 r., sygn. akt II Aka [...], po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Wyrok Sądu II instancji został zaskarżony w całości kasacją przez obrońcę skazanego na jego korzyść. Obrońca zarzucił mu:

1. Naruszenie przepisów postępowania w stopniu rażącym, a to art. 458 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 79 § 1 ust. 4 k.p.k. poprzez uznanie że jego niezastosowanie w postępowaniu przygotowawczym prowadzące do oparcia Wyroku pierwszoinstancyjnego na czynnościach przeprowadzonych ze Skazanym bez udziału obrońcy, którego obecność była obowiązkowa z uwagi na zachodzącą uzasadnioną wątpliwość, czy stan jego zdrowia psychicznego pozwala na udział w postępowaniu lub prowadzenie obrony w sposób samodzielny oraz rozsądny, nie miało znaczenia dla udowodnienia winy Skazanego;

2. Naruszenie przepisów postępowania w stopniu rażącym, a to art. 458 k.p.k. oraz 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 117 § 2 k.p.k. poprzez uznanie za dopuszczalne oparcia ustaleń faktycznych Wyroku Sądu I instancji na przeprowadzonych czynnościach w postaci przesłuchania Skazanego w dniu 12 marca 2019 r. przez Prokurator oraz czynności eksperymentu procesowego w dniu 12 i 13 marca 2019 r. bez zawiadomienia i udziału obrońcy pomimo obligatoryjności tego zawiadomienia;

3. Naruszenie przepisów postępowania w stopniu rażącym, a to art. 458 k.p.k. oraz 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., 4 k.p.k. i 410 k.p.k. poprzez nieuwzględnienie zasadnego zarzutu apelacji w tym zakresie oraz nierozpoznanie istoty zarzutu w pozostałym zakresie, podczas gdy niezastosowanie powyższych przepisów i niepowołanie przez Sądy obu instancji biegłych z zakresu antroposkopii, biegłych z zakresu traseologii oraz biegłych psychiatrów i psychologa, doprowadziło do naruszenia obligatoryjnych przepisów postępowania i czynienia przez sądy ustaleń z zakresu wiadomości specjalnych i tak:

1. Opinia biegłych psychiatrów była niezbędna w celu ustalenia czy Skazany w okresie pomiędzy zatrzymaniem, a badaniem przez biegłych psychiatrów mógł samodzielnie uczestniczyć w postępowaniu karnym i prowadzić rozsądną samodzielną obronę i w efekcie możliwym było dokonywanie z nim czynności procesowych w dniach 12 i 13 marca 2019 r., bowiem zalegająca w aktach postępowania opinia biegłych nie odpowiada na te zagadnienia;
2. Opinia biegłych psychiatrów była niezbędna w celu ustalenia czy Skazany podejmując próbę samobójczą w dniu 14 marca 2019 r. działał pod wpływem silnego wzburzenia lub był w stanie wyłączającym świadomość, co byłoby wskazówką dla ustaleń stanu zdrowia Skazanego w dwóch dniach poprzedzających próbę, bowiem zalegająca w aktach postępowania opinia biegłych nie odpowiada na te zagadnienia;
3. Opinia biegłych psychiatrów była niezbędna w celu ustalenia czy Skazany w okresie 11 lat przestępczej działalności każdorazowo dokonywał zarzucanych mu czynów będąc w pełni poczytalnym, bowiem zalegająca w aktach postępowania opinia biegłych nie odpowiada na te zagadnienia;
4. Opinia biegłych psychiatrów i psychologa była niezbędna w celu ustalenia jakie motywy legły u podstaw podjęcia przez Skazanego działalności przestępczej oraz ustalenia czy Skazany jest osobą zdemoralizowaną, co miałoby determinujące znaczenie dla zastosowania dyrektyw wymiaru kary, bowiem zalegająca w aktach postępowania opinia biegłych nie odpowiada na te zagadnienia;

1. Opinia biegłego z zakresu antroposkopii i porównania wizerunku osób była niezbędna w celu odpowiedzi na pytanie czy wizerunek przedstawiony na zachowanych nagraniach z monitoringu w przypadku czynów z pkt od I do IV Wyroku SO jest wizerunkiem Skazanego czy też innej osoby, co pozwoliłoby wykluczyć sprawstwo Skazanego (art. 4 k.p.k.);
 2. Opinia biegłego z zakresu antroposkopii i porównania wizerunku osób była niezbędna w celu odpowiedzi na pytanie czy wizerunek przedstawiony na zachowanych nagraniach z monitoringu w przypadku czynów z pkt od I do IV Wyroku SO jest wizerunkiem tej samej osoby w każdym z przypadków, co pozwoliłoby wykluczyć sprawstwo Skazanego (art. 4 k.p.k.);
 3. Opinia biegłego z zakresu traseologii była niezbędna w celu ustalenia czy zabezpieczone w odniesieniu do czynów z pkt I i II Wyroku SO ślady należały do Skazanego czy też innej osoby, co pozwoliłoby wykluczyć sprawstwo Skazanego (art. 4 k.p.k.);
 4. Opinia biegłego z zakresu traseologii była niezbędna w celu ustalenia czy zabezpieczone w odniesieniu do czynów z pkt I i II Wyroku SO ślady należały do jednej osoby, co pozwoliłoby wykluczyć sprawstwo Skazanego (art. 4 k.p.k.).
1. Naruszenie przepisów postępowania w stopniu rażącym, a to art. 458 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez przekroczenie swobody oceny dowodów dokonanej wbrew zasadom prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego w zakresie oceny zeznań świadków: T. S., A. O., G. B., M. C., w przedmiocie ich depozycji jakoby Skazany nie żądał udziału obrońcy i godził się na prowadzenie czynności bez jego udziału;
 2. Naruszenie przepisów postępowania w stopniu rażącym, a to art. 458 k.p.k. oraz 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. poprzez rozstrzyganie niedających się usunąć wątpliwości na niekorzyść Skazanego polegające na przyjęciu, że sprzeczności i różnice w działaniu sprawców poszczególnych napadów świadczą o zmianie sposobu działania Skazanego, nie zaś o wielości sprawców oraz na przyjęciu, że sprzeczności w zeznaniach policjantów świadczą o odmiennym sposobie zapamiętywania zdarzeń przez różne osoby, a nie o przeinaczaniu opisu faktów na niekorzyść Skazanego;

1. Naruszenie przepisów postępowania w stopniu rażącym, a to art. 458 k.p.k. oraz 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez przekroczenie swobody oceny wyjaśnień Skazanego znajdujących oparcie w innych materiałach dowodowych, poprzez uznanie za niewiarygodne wyjaśnień co do żądania udziału obrońcy i braku zgody Skazanego na prowadzenie czynności pod jego nieobecność;
2. Naruszenie przepisów postępowania w stopniu rażącym, a to art. 458 k.p.k. oraz 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 5 § 1 i art. 7 k.p.k. poprzez uznanie przez Sąd Apelacyjny za Sądem Okręgowym, że wina Skazanego co do rozboju w Nysie w 2010 r. została udowodniona podczas gdy w materiałach postępowania zgromadzonych w sprawie nie ma choćby jednego dowodu na tę okoliczność;
3. Naruszenie przepisów postępowania w stopniu rażącym, a to art. 458 k.p.k. w zw. z art. 186 § 1 k.p.k. poprzez niewzięcie pod uwagę uwzględnionego przez Sąd Apelacyjny zarzutu naruszenia przez Sąd Okręgowy informacji pozyskanych przez świadka A. O. od J. K., która odmówiła składania zeznań, co miało wpływ na ocenę przez Sądy obu instancji wiarygodności wyjaśnień Skazanego;

W związku z tymi zarzutami skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego Wyroku Sądu Apelacyjnego w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Prokurator wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście bezzasadna.

Odnosząc się do zarzutów kasacji podkreślić należy, że mimo iż w badanej sprawie doszło do naruszenia art. 79 § 1 ust. 4 k.p.k. w postępowaniu przygotowawczym, to wskazane uchybienie nie przeniknęło do postępowania sądowego. Dla takiej jego oceny znaczenie miał fakt, że ze sporządzonej w sprawie opinii biegłych wynikało, iż te wątpliwości nie znalazły potwierdzenia w stanie

psychicznych oskarżonego. Poza tym, przekazane przez niego podczas tego przesłuchania informacje znalazły pośrednie potwierdzenie w protokole przeszukania wynajmowanego garażu, w którym znaleziono przedmioty odpowiadające opisowi przedmiotów użytych podczas przestępstw na szkodę banków, co do popełnienia których skazany wycofał się z przyznania do winy. Potwierdzały je również zeznania P. Z., M. P., wyciąg z konta bankowego potwierdzającego dokonanie wpłaty na cel charytatywny. Z kolei wersja, jakoby te wyjaśnienia zostały wymuszone przez policjantów, nie znajduje potwierdzenia w realiach badanej sprawy. Skazany nikomu nawet nie wspomniął o tym, że wyjaśnienia zostały na nim wymuszone, mimo tego, że bezpośrednio po przesłuchaniu miał kontakt z prokuratorem. Temu zarzutowi skarżącego wiele miejsca poświęcił Sąd I instancji, który przedstawił także inne okoliczności zaprzeczające twierdzeniom podnoszonym przez oskarżonego. Sąd Najwyższy podziela to stanowisko.

Pozostałe zarzuty kasacyjne również są oczywiście bezzasadne. Stanowią one powtórzenie niektórych zarzutów apelacyjnych, do których odniósł się Sąd II instancji w sposób spełniający wymogi z art. 457 § 3 k.p.k. Jeśli chodzi o rozbudowany zarzut 3 kasacji dotyczący braku powołania wymienionych w tym zarzucie biegłych, to słusznie zwrócił uwagę Sąd odwoławczy, że upływ czasu od popełnionych przez oskarżonego przestępstw sprawia, iż takie opinie nie mogłyby udzielić odpowiedzi na pytania dotyczące podobieństwa skazanego. Wpływ na to ma również dążenie przez niego do zmiany swojego wyglądu w czasie popełniania kolejnych przestępstw. Jeśli chodzi o zbadanie jego poczytalności w czasie popełnianych wcześniej przestępstw przez okres 11 lat wstecz, to pomijając trudności w ustaleniu jego stanu *tempore criminis*, w badanej sprawie - wobec rozstrzygnięcia wątpliwości dotyczących poczytalności oskarżonego w czasie ostatniego przestępstwa - nie było podstaw do twierdzenia o wątpliwościach co do poczytalności sprawcy. Pozostałe okoliczności takie jak stopień demoralizacji oskarżonego nie stanowią natomiast okoliczności, dla stwierdzenia których potrzebne są wiadomości specjalne.

Sąd odniósł się także do oceny zeznań świadków przeprowadzających przesłuchanie i eksperyment procesowy pod nieobecność obrońcy odnosząc się przy tym do zarzutu sformułowanego przez obrońcę, że wymusili oni na skazanym przyznanie się do wskazanych w wyjaśnieniach przestępstw. Oprócz wymienionych wcześniej okoliczności przemawia przeciwko temu także obiektywizm tych świadków, którzy podali również okoliczności, o których musieli się dowiedzieć od skazanego i które znalazły potwierdzenie w wyciągu z rachunku bankowego, a mianowicie wpłacie pieniędzy na cel charytatywny z powodu wyrzutów sumienia skazanego. Co więcej, skazany do niektórych czynów, o które był pytany, nie przyznał się i czyny te nie zostały mu przypisane. Dlatego uzasadnione było uznanie ich zeznań, zgodnie z którymi skazany nie żądał podczas omawianego przesłuchania i eksperymentu procesowego udziału obrońcy, za wiarygodne. Tym samym istniały podstawy do uznania za niewiarygodną przeciwnej wersji skazanego.

Odnosząc się do kolejnego (5) zarzutu kasacji, to zmiany w sposobie zachowania skazanego podczas popełniania kolejnych przestępstw słusznie ocenione zostały przez Sądy jako wynik ewolucji jego sposobu działania. Stopniowo zdobywał większą pewność siebie, wydłużał czas napadów, co w konsekwencji doprowadziło do jego ujęcia. Z kolei różnice w zeznaniach świadków, które nie dotyczą zasadniczych kwestii, mają charakter marginalny, świadczą wręcz o ich wiarygodności. Stanowią one bowiem rezultat naturalnych procesów zacierania w pamięci szczegółów zdarzenia.

Oдноśnie do rozboju w N., to ustalenia w przedmiocie sprawstwa skazanego opierają się przede wszystkim na jego wyjaśnieniach (k. 265b – II tom). Odnosząc się do wcześniejszych zarzutów, przyznać należy, że te wyjaśnienia zostały złożone pod nieobecność obrońcy w sytuacji, gdy skazanemu przysługiwała wówczas obrona obligatoryjna, ale wydaje się, że w badanej sprawie istnieją podstawy do stwierdzenia, że to uchybienie nie miało wpływu na treść wyroku. Natomiast jeśli chodzi o oparcie ustaleń na wiedzy o zeznaniach żony skazanego, która odmówiła składania zeznań, to Sąd II instancji słusznie przyznał, że doszło do

naruszenia prawa, ale zeznania żony skazanego nie miały znaczenia dla sprawy, gdyż nie miała ona wiedzy o jego działalności przestępczej.

Na koniec wypada jeszcze przypomnieć (o czym zdaje się zapominać skarżący), że – stosownie do treści art. 523 § 1 kpk – podstawą kasacji może być tylko, obok uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k., „inne rażące naruszenie prawa, które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku”. Przy czym – zgodnie z art. 526 § 1 k.p.k. to skarżący ma wykazać zaistnienie obu tych, kumulatywnie wymaganych cech, zgłaszanych przez siebie w kasacji uchybień. Nie każde więc uchybienie prawu (o ile nie jest bezwzględną przyczyną odwoławczą z art. 439 k.p.k.) przez sąd odwoławczy kwalifikuje się do uznania za skuteczną podstawę kasacji. Przede wszystkim musi być ono „rażące”, a więc jaskrawe, rzucające się wręcz w oczy, oczywiste, a przy tym takie, że mogło mieć wpływ – i to nie jakikolwiek- ale istotny na treść zaskarżonego wyroku. Bez wykazania możliwości aż takiego wpływu (konkretnymi, umocowanymi w realiach rozpoznawanej sprawy uchybieniami) nawet rażące uchybienie nie może być potraktowane jako skuteczna podstawa kasacji. Nadto funkcją kasacji jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia nie jest dublowanie już przeprowadzonej kontroli odwoławczej, nie inicjuje ona także kolejnej kontroli instancyjnej. A zważywszy na treść zarzutów kasacji oraz użytą w związku z nimi w uzasadnieniu skargi argumentację, wydaje się, iż intencją skarżącego było przypisanie kasacji takiej właśnie funkcji..

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak w postanowieniu.
Orzeczenie o kosztach uzasadnia treść art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

a.s.